

SKÖTSELPLAN

FÖR BETESMARKER INOM NATUROMRÅDET SÖDRA STENBOCKSVALLARNA

Kävlinge kommun, Skåne län

Innehållsförteckning

1. Syftet med naturområdet	3
2. Beskrivning av området	4
2.1 Administrativa data	4
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning	5
2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden	5
2.3.1 Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden	5
2.3.2 Intressen för allmänheten	5
3. Översikt av planerad markanvändning och skötsel	5
4. Mål och föreskrifter för planeringsområdet	6
5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	7
6. Friluftsliv och rekreation	7
6.1 Syfte	7
6.2 Restriktioner	8
6.3 Information	8
6.4 Tillgänglighet, parkeringar	8
6.5 Stigar och stängselpassager	8
6.6 Renhållning och sanitära anordningar	8
7. Dokumentation och uppföljning	8
7.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder	8
7.2 Uppföljning av skötsel mål	8
7.3 Uppföljning av kvalitetsmål	9
8. Källor	9
8.1 Litteratur	9
8.2 Kartor & foton	9

Bilaga

1. Områdeskarta

Planförfattare: Patrik Lund

Layout: Ann Persson

Bild framsida: Flygfoto 2008, Kävlinge kommun

Bild sid 3: Ortofoto 2004, Kävlinge kommun

Bild baksida: Patrik Lund, 2009

Tryck: Miljö & Teknik, Kävlinge kommun, 2012

1 Syftet med naturområdet

Syftet med naturområdet Stenbocksvallarna är att

- Bevara och utveckla, förstärka samt återskapa en hävdbejingad ängsflora, med tillhörande fauna, genom bete.
- Förekomsten av ovanliga och hävdgynnade arter knutna till området, bl a bockrot, brudbröd, darrgräs, ängsvädd m fl, skall bevaras och utvecklas så att de kan förny sig i långsiktigt livskraftiga populationer.
- Möjliggöra återetablering av de tämligen ovanliga men inom området tidigare funna arterna ängsskära och krissla.
- Förekomsten av konkurrenskraftiga ohävdsarter skall reduceras.
- Tillgodose behovet av tätortsnära natur.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Stenbocksvallarna, söder
Objektnummer	59, Naturvårdsprogram Kävlinge kommun 2002
Skyddsform	Delvis strandskydd Inom riksintresse N10 Inom riksintresse M46
Beslutsdatum	
Naturvårdsförvaltare	Arrendator
Internationella åtaganden	
Län	Skåne
Kommun	Kävlinge
Församling	Löddebygden
Vegetationszon	Nemorala zonen
Naturgeografisk region	Nr 6, Sydvästra Skåne
Läge	Precis norr om Barsebäckshamn
Kartblad	Ekonomiska kartan: 2C7d
Fastigheter	Barsebäck 38:3
Markägare	Kävlinge kommun
Gränser	Området är markerat med röd linje på bifogad karta
Areal	ca 7,5 ha
EU-prioriterade naturtyper och arter	
Planförfattare	Patrik Lund

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Område är en rest av tidigare slätter- och betesmarker. 1832 års skifteskarta avslöjar att området till största delen sannolikt nyttjades som betesmark men att vissa mindre partier, framför allt i de östra delarna av området dock verkar ha nyttjats som ängsmark, vilket rester av slättergynnad flora t ex ängsskära och krissla (funna 1989 och 1999) skvallrar om. Troligen har även delar av betesmarken tidigare brukats som åker.

Ängsområdet har sedan mitten av 90-talet, efter en kanske lång tid av ohävd, nyttjats som får-betesmark. Dock har marken de senaste två säsongerna stått utan hävd.

Under 2011 ersattes det undermåliga fårstängslet av ett nytt elstängsel så att även nötdjur och hästar ska kunna beta markerna. Nya stängselpassager har anlagts.

2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Området, som ligger just norr om Barsebäckshamn, utgörs av en tätortsnära betesmark med ett vackert läge i en sluttning mot havet. I norra delen av betesmarken sluttar det kraftigare än i den södra. Marken varierar från fuktig till relativt torr vilket också avspeglar sig i den höga artvariationen med arter som bockrot, brudbröd, darrgräs, gulmåra, gökblomster och ängsvädd m fl. Flertalet av arterna inom området utgör också värdefulla rester av ursprunglig och hävdbeängad flora.

Områdets kulturhistoriska bevarandevärden är mycket höga. I betesmarkens norra del finns ett flertal fornlämningar bla brons-/stenåldersgravhögar Tegelvikshögen och Tremannahögarna. Här finns också en befästningsanläggning i form av en skans med omgivande vallgrav. Längs betesmarkens norra gräns löper dessutom 1700-tals forskansningsvallen Stenbocksvallarna.

2.3.2 Intressen för allmänheten

Av stor betydelse för kommunens allmänhet då området är en del av ett i stort sett obrutet kuststråk av naturmark från Barsebäckshamn till Landskrona. Mellan betesmarken och havet finns en anlagd och flitigt nyttjad promenadstig som sträcker sig från tätorten till Sjöbobadet. Området och till området anslutande marker är även av stor betydelse för fågellivet. Det finns med andra ord goda skäl att bevara området samt att med rätt skötsel tillse att dess värden ökar.

Kontinuerlig beteshävd kommer med största sannolikhet att ge positiva effekter på floran och därmed gynna upplevelsen av området för såväl allmänheten som för de botaniskt intresserade.

3 Översikt av planerad markanvändning och skötsel

Grundskötsel skall bedrivas genom betesdrift.

4 Mål och föreskrifter för planeringsområdet

Areal: ca 7,5 ha.

Områdets naturtyper skiftar från torräng till frisk- och fuktäng och gränserna mellan dessa är ganska flytande och följer väl i mångt och mycket höjdnivåerna inom området. Någon tydlig gödselpåverkan är svårt skönjbar men kan anas i vissa partier. De torrare delarna hyser rara arter som bockrot, brudbröd, jordtistel m fl. I friskängen växer bl a darrgräs, gulmåra och gulvial. I de fuktigare och blöta delarna finns t ex gökblomster och humleblomster.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Betesmarkens utbredning ska omfatta en yta på minst 7,5 ha.
- Förekomsten av ovanliga och hävdgynnade arter enligt ovan skall bevaras och utvecklas så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.
- Förekomsten av konkurrenskraftiga ohävdsarter skall reduceras.

Allmänt om områdets skötsel

Området står idag utan hävd. Kvarvarande fjolårsgräs bygger kontinuerlig på markförnan vilket successivt minskar områdets botaniska värden. Bete är fortsättningsvis den hävd som bör bedrivas på området. Kontakt med ägare av nötkreatur har etablerats. Framöver bör även möjligheten att bedriva sambete, alternativt växelbete, med andra djurslag undersökas.

Exakta tidsangivelser för beteshävden kan inte anges eftersom bla väder och vind kan påverka detta. Dock bör betesperioden pågå mellan maj och november respektive betessäsongs. Betet bör också pågå, om möjligt, så länge som möjligt fram till november.

Vid behov av betesputs eller andra skötselåtgärder skall detta samrådats mellan arrendator och kommunen.

Skötsel mål och skötselåtgärder

- Områdets ängsytor, ca 7,5 ha, hävdas genom bete. Beteshävden bedrivs i enlighet med diskussionen ovan.
- Beteshävden av området skall vara sådan att en tydlig reduktion av ohävdsarter syns. Dock skall ej mer än momentant negativa effekter på den hävdgynnade vegetationen förekomma.

5 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Hur	Var	Vem	Finans
Bete	1 maj – 1 november	Nötbete (sambete/växelbete utreds)	Hela området	Arrendator	Arrendator
Putsning/ buskgallring/ "städning" el dyl	Vid behov	Samråd mellan arrendator och markägare innan utförande	Där behovet finns	Arrendator och/eller markägare	Arrendator och/eller markägare
Information	Ej fastställt		I anslutning till stängselpassager	Miljö & hälsoskyddsavdelningen	Kommunen
Uppföljning av skötsel mål	Årligen	Okulär besiktning	Hela området	Arrendator, Miljö & hälsoskyddsavdelningen	
Uppföljning av kvalitetsmål	Vid arrendeutgång eller vid förändring	Okulär besiktning. Översiktlig florainventering	Hela området	Miljö & hälsoskyddsavdelningen	

6 Friluftsliv och rekreation

Området nyttjas idag inte specifikt för friluftsliv och/eller rekreation förutom en och annan botaniskt intresserad. Värdet består idag främst i skönhetsupplevelsen av en betad, vackert belägen ängsmark i sluttning mot havet. Intilliggande gångstråk är däremot välutnyttjat.

6.1 Syfte

Syftet med friluftslivet inom naturområdet är att ge besökare möjlighet att uppleva de naturvärden som finns på betesmarker, en försvinnande naturtyp i dagens samhälle. Ett annat syfte är att med en naturvårdsanpassad skötsel förstärka områdets rekreativa värden (en betad äng med hög artrikedom ger ett större upplevelsevärde än en ensartad äng).

6.2 Restriktioner

Friluftslivet kommer inte att omfattas av andra restriktioner än de som redan anges i allemansrätten.

6.3 Information

Ingen information om områdets natur- och kulturvärden finns idag uppsatt. Informationsskyltar bör på sikt sättas upp men då även innefatta naturområdena utanför betesmarken.

6.4 Tillgänglighet, parkeringar

Området nås enklast från Barsebäckshamn genom Koggavägens förlängning i norr eller från Tegelviksvägen norra ände. Besökare kan även ta sig till området från Sjöbobadet via det anlagda gångstråket. Det är framför allt tillgängligt för boende i Barsebäckshamn som med lätthet kan ta sig dit med cykel eller till fots. Även bilburna kan enkelt ta sig dit. Några anlagda parkeringsytor finns dock ej i direkt anslutning till området men i Barsebäckshamn finns en allmän parkeringsplats vid busshållplatsen i entrén till byn.

6.5 Stigar och stängselpassager

En stängselpassage (stätta) finns idag på området västra sida. Denna är dock undermålig och bör ersättas. Dess placering är ej heller idealisk. Den bör flyttas till områdets södra del. En ytterligare stängselpassage bör anläggas på områdets norra sida.

6.6 Renhållning och sanitära anordningar

Behovet av sanitära anordningar bedöms vara uppfyllt genom tillgång till sopkärl och hundlatrin i Barsebäckshamn och vid Sjöbobadet.

7 Dokumentation och uppföljning

7.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

Varje år ska den som praktiskt utför olika typer av skötsel i naturområdet föra anteckningar över genomförda åtgärder. Syftet med en sådan dokumentation är att få underlag så att man på ett enkelt sätt kan bedöma skötselåtgärderna i förhållande till skötsel- och kvalitetsmål.

Den årliga dokumentationen ska innehålla:

- Påbörjan och avslut av betessäsong.
- Betetryck (hårt/måttligt/svagt/ohävdad). Antal djur och djurslag.
- Eventuell förändring av fastställd skötsel.
- Övriga skötselinsatser, tex betesputs, röjning, punktinsatser mm.

7.2 Uppföljning av skötselmål

Uppföljning och sammanställning av skötselmålen utförs av den som praktiskt utfört skötselåtgärder inom naturområdet (arrendator) tillsammans med miljö & hälsoskyddsavdelningen. Uppföljningen sker årligen.

7.3 Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning och sammanställning av kvalitetsmålen utförs av miljö & hälsoskyddsavdelningen. Uppföljningen sker vid arrendetidens utgång eller vid förändring av arrendeförhållandena och ska omfatta följande:

- Inventering av ovanliga och hävdgynnade arters förekomst.

8 Källor

8.1 Litteratur

Jordbruksverket 1994. Naturbetesmarker (broschyr).

Jordbruksverket 1998. Skötselhandbok för gårdens natur- och kulturvärden.

Jordbruksverket 2002-2004. Ängs- och betesmarksinventeringen.

Kävlinge kommun 1989. Naturinventering i Kävlinge kommun.

Kävlinge kommun 1993. Naturvårdsplan för Kävlinge kommun.

Kävlinge kommun 1999. Naturinventering i Kävlinge kommun.

Kävlinge kommun 2002. Naturvårdsprogram – Kävlinge kommun 2002.

Länsstyrelsen i Malmöhus län 1990-91. Inventering av ängs- och hagmarker i Malmöhus län.

Länsstyrelsen i Skåne län 2005. Pärigräs och ängabollar – växter i skånska naturbetesmarker och ängar.

Naturvårdsverket 1992. Om hävden upphör.

8.2 Kartor & foton

Lantmäteriet, "Barsebecks kyrkoby, laga skifte", 1832.

Kävlinge kommun, Ortofoto 2008.

Kävlinge kommun, Flygfoto 2008.

Bilaga 1 Naturområdet Stenbocksvallarna

Områdesgräns

Stängselpassage

KÄVLINGE!

Kävlinge kommun, Miljö & Teknik
Kullagatan 2, 244 80 Kävlinge
Telefon 046-73 90 00, Fax 046-73 91 35
miljoochbyggnadsnamnden@kavlinge.se
www.kavlinge.se

Februari 2012